

En släktkrönika om ett köpmanshus i Östersund

Wendela och D C Smiths efterkommande höll släktmöte i Östersund i augusti. Lars Dahlberg, Erik Dahlberg och Mats Smith var sammankallande och så många som 54 personer hörsam-
made kallelsen.

ANNONS

Ättlingarna till makarna Smith är spridda över världen och till augustiträffen kom till och med en släkting som bor i Singapore.

– Det roliga är att det kom ättlingar till alla sex barnen, säger Mats Smith, Frösön.

Arrangörerna hade ett digert program med olika aktiviteter för att lära känna varandra, föredrag om Wendela och Diderik Cappelen Smiths betydelse för Östersund, stadsvandring och guidad bussrundtur.

– Berta Magnusson skrev faktiskt en pjäs om D C Smith inför Östersunds 200-årsjubileum, men den uppfördes aldrig, säger Mats Smith, men den ligger och väntar – kanske till nästa släktträff.

Ett barnbarn till Wendela och D C, framlidna Kickan Söderström, har skrivit en släktkrönika om sina morföräldrar, "Ett

köpmanshus i Östersund 1872-1955”.

Köpmanshuset låg vid Storgatan 23 och Diderik Cappelen Smith, bördig från Norge, hade där startat en egen affär 1872. Han sålde i huvudsak speceri- och kolonialvaror, men även porslin och vin. D C Smith drev sin affär fram till 1887 då han avled i lunginflammation efter en rökskada som han ådragit sig när han hjälpte till med släckningen av en eldsvåda.

Nu stod Wendela Smith ensam med fem barn och det sjätte på gång. Goda vänner rådde henne att sälja affären, ”ett ensamt fruntimmer kunde ju ändå inte klara en sådan sak”. Men Wendela Smith var ett rejält fruntimmer som tänkte annorlunda. Det blev ingen försäljning.

Kickan Söderström skriver: ”Mormor slog sig för gott ned vid den höga kontorspulpeten och hon lämnade den inte förrän några veckor före sin 90-årsdag.”

Vid 12 års ålder fick äldste sonen, Oscar, börja hjälpa till i affären. Han stod officiellt som prokurist – den som hade fullmakt att teckna en firma. En annan son, Fredrik, var mer äventyrslysten. Han blev sjöman och hamnade så småningom i Kapstaden där han drev ett hotell. Så småningom kom han hem igen och blev då handelsresande för firma D C Smith samt skötte importen av frukt.

”Det ansågs som en ära att vara anställd hos D C Smith, men välbetald var man inte”, skriver Kicki Söderström. ”När personalen i början av 40-talet gick in i de handelsanställdas förbund, tog morbror Oscar detta som en personlig förolämpning. Han ville vara den gode patriarken för sina anställda.”

Oscar var också bankdirektör för Sparbanken.

I släktkrönikan beskrivs att nedgången började 1942. Då ödelade en eldsvåda stora delar av huset på Storgatan och Wendela Smiths våning blev delvis förstörd. Efter renoveringen ville hon inte flytta tillbaka ”och ingenting blev som förr”. Wendela hade redan tidigare köpt det magnifika huset på Strandgatan och där bodde hon fram till sin bortgång.

Wendela och sonen Oscar orkade inte följa med tiden med nya lagar och förordningar, de ville driva firman efter gammalt manér och det gick inte. De stora köpmannaorganisationerna som bildades var ingenting för dem, konkurrensen blev för hård. På våren 1955 såldes firma D C Smith till Robert Fresks eftr. även den en gammal känd Östersundsfirma. Då hade D C Smiths bestått i 83 år och varit en institution i Östersund.

”Mormor avled den 16 januari 1946. Hon slapp uppleva försäljningen av sitt livsverk”, skriver Kickan Söderström.

För några veckor sedan besökte Mats Smith sina norska släktingar i Trondheim, vilka är mycket intresserade av att skapa kontakter med den svenska sidan.

– De kommer direkt om det blir en träff och det gör också våra släktingar i USA, säger en nöjd Mats Smith.

ANNONS